

פרשת ראה

מה בפרשה: סיכום מתומצת של פרשת השבוע

מגוון נושאים בפרשת ראה: החל מקידוש הארץ, נביא שקר, מסית ועיר הנדחת עובר דרך: מנהגי אבלות ומאכלות אסורות ועד למצוות סוציאליות

בתחילת הפרשה אנו קוראים על הבחירה החופשית הנתונה בידו של האדם: "ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" - הברכה ניתנת לשומעים לדבר ה' ומקיימים את מצוותיו, והקללה למי שסר מן הדרך ופונה אל האלילים.

לכן הדבר הראשון שבני-ישראל מצווים לעשות בכניסתם לארץ, לאחר חציית הירדן, הוא להודיע קבל עם אל מול הר גריזים והר עיבל על קבלת הברית עם הקב"ה. בכך מכריז עם ישראל כי מטרת בואו לארץ היא לא רק כדי לעסוק בעבודת האדמה ויישוב הארץ, אלא, בעיקר, כדי להשכין בה את דבר ה' ולשמור את מצוותיו.

קידוש הארץ

התורה מתנה ענינים נוספים שסייעו להשכין את הקדושה בארץ:

הריסת כל האלילים - ארץ כנען שופעת אלילים ולכן יש לאבד את כל המקומות אשר עבדו שם הגויים את אליליהם, לנתץ את המזבחות, לשבר את המצבות (בסיסי הפסלים), את האשירות (עצי עבודה-זרה) לשרוף באש ואת כל הפסלים לגדוע.

עליה למקום הנבחר - בניגוד לגויים, שאליליהם מפוזרים בכל הארץ, יקבע הקב"ה את המקום הנבחר אליו יעלו כל בני-ישראל להקריב קרבנות ולהתפלל ולשמחו.

אכילת בשר - רק את הבהמות שהקדישו מצווים בני ישראל להביא למקום הנבחר ובתנאי שלא יהיה בהן מום. לעומת זאת שאר כל בשר החולין יוכלו לאכול בכל מקום ובלבד שישחטו את הבהמה או העוף לפני האכילה כדת וכדין ולא יאכלו את הדם, "כי הדם הוא האש".

לא ללמוד מדרכי הגויים - על אף הנצחון על יושבי הארץ ישנו עדין חשש שמא ברגע של חולשה ינסו בני-ישראל להתחקות אחרי מעשי שכניהם. לכן מזהירה התורה: "השמר לך! פן תנקש (תטרף) אחריהם". כשם שאין שום דמיון בין אלוקי האמת לאלילי השקר כך רחוקות ונפרדות דרכיהם זו מזו, שהרי: "כל תועבת ה' אשר שנה עשו (הם) לאלוהיהם".

נביא שקר, מסית ומדיח ועיר הנדחת

הנבואה היא אחד הכלים שניתנו לבני האדם כדי לסייע להם בעבודתם אלא שכמו כל דבר שבקדושה יתכן שישתמשו בה לרעה. כזה הוא נביא השקר, המחל להראות "אותות ומופתים" במטרה להטות את לב עם ישראל לעבודה-זרה. אנו מצווים לא לדבר כלל ואף לא לבקש ממנו שיראה עוד מופתים, כי כל דבריו מכוונים נגד ה' אלוקי ישראל ותורתו. עליו נאמר "ובערת הרע מקרבך" ועונשו במיתת חנק.

חמור יותר עונשו של ה"מסית", הוא המפתה בדבריו ומשבח את העבודה זרה. עוד לפני פסק הדין אמרה עליו התורה: "לא תחוס עינך עליו, לא תחמול ולא תכסה עליו". אין ללמד עליו זכות ולגלות כל דבר

פרשת ראה

שיכול לחייבו. עונשו מוות בסקילה באבנים המתבצעת בראש ובראשונה ע"י אותם אנשים שניסה להסית. אם ארע, חלילה, שער שלימה נתפסה להסטה של בני בליעל מתושביה ונדחתה וסרה מהדרך הטובה, יש לאמת את הדבר על ידי חקירה ודרישה. רק אם אכן "אמת נכון הדבר, נעשתה התועבה הזאת בקרבך", הרי זו "עיר הנדחת" ויש להרוג את כל יושבי העיר ומקניהם בחרב. אף את רכושם של התושבים יש לשרוף באש עד שיקוים בעירם הפסוק: "והיתה תל עולם לא תבנה עוד". בתלמוד מובא כי מעולם לא היה מקרה של "עיר נדחת".

מנהגי אבילות

"בנים אתם לה' אלוקיכם" - עם ישראל הוא עם קדוש המאמין ובטוח באביו שבשמים ולכן אל לו לנהוג כגויים שאחר מותו של אדם שורטים את עצמם ומגלחים את כל ראשם לאות אבילות. יהודי מאמין כי לנשמתו של האדם יש המשך בעולם הבא ובתחיית המתים, מה-שאי-כן - להבדיל - גוי שנדמה לו כי ברגע המיתה מסתיימת כל מציאותו והוויתו של האדם (ולכן מבטאים הגויים את צערם ואבלם במעשים מעין אלה).

מאכלות אסורות

בפרשה מוזכרים גם הקריטריונים של הבהמות ודגי הים הטהורים. הבהמה הטהורה צריכה להיות "מפרסת פרסה ושוסעת שסע" - פרסתה סדוקה וחלוקה בצרפניה, ותנאי נוסף: שתהיה מעלת גרה. הדגים הטהורים הם בעלי סנפיר וקשקשת ובעופות מובאת רשימה מפורטת של העופות הטמאים האסורים באכילה. כמו כן מזהירה התורה לבל יבשל אדם בשר וחלב יחד

מצוות סוציאליות

במצוות רבות בתורה נצטוונו לגמול חסד ולעזור לזולת כדי להשליט צדק ויושר בחיינו. על אחדות מהן, נכתב בפרשתנו:

שמיטת כספים וחובת ההלוואה - מצוה זו מחייבת את האדם לשמט (לעזוב) כל חוב שמגיע לו מחברו בסוף השנה השביעית היא שנת השמיטה. "לא יגוש (יתבע) את רעהו ואת אחיו, כי קרא שמיטה לה". מאידך כינתה התורה בשם "בן בליעל" את האיש שנמנע מלהלוות לנמצא במצוקה מחשש שלא יפרע את חובו עד שנת השמיטה.

מצות הצדקה - "לא תאמץ (תצטער ותהסס) את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיק האביון (העני). נתון תתן לו (אפילו מאה פעמים) כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך בכל מעשך ובכל משלח ירך".

הענקה לעבד עברי - האדון, שעבדו שירת אצלו שש שנים בנאמנות, מצווה להעניק לו מתנות בעת שחרורו בנוסף למשכורתו המלאה עבור עבודתו. הסיבה ליחס הזה; "וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויפדך ה' אלוקיך".

בסיום הפרשה אנו קוראים על מצות העליה לרגל בשלשת החגים: פסח, שבועות וסוכות "ולא יראה את פני ה' ריקם". כל אחד מקווה שתביא עמו קורבנות עולה ושלמים, "איש כמתנת ידו, כברכת ה'". אשר נתן לך".

פרשת ראה

מקור: maale-adumim.com